

„Gotujemy” zupę jarzynowa

Scenariusz zajęć logorytmiki w klasie łączonej II – IV szkoły podstawowej dla dzieci z umiarkowanym upośledzeniem umysłowym

Zajęcia logorytmiki odbywają się 1 raz w tygodniu (45 minut)

Liczba dzieci: 7 (oddział) oraz 5 dzieci nauczania indywidualnego wraz z opiekunem lub rodzicem.

Osoba prowadząca – nauczyciel logorytmiki oraz wychowawca – opiekun oddziału

Ilość jednostek lekcyjnych – 4 + występ – prezentacja programu artystycznego z okazji Święta Babci i Dziadka

Omówienie

Zabawa muzyczno-ruchowa „Zupa jarzynowa” była jedynie elementem dłuższej części artystycznej przygotowanej przez dzieci na okoliczność Święta Babci i Dziadka. W repertuarze znalazły się także tańce, śpiew prostej piosenki oraz gra na instrumentach perkusyjnych do akompaniamentu orkiestry z CD. W poniższym scenariuszu przedstawiłam proces pracy nad przygotowaniem 1 elementu programu, jednak ujęty w ramy zajęć łącznie z częścią wstępną i końcową, które stały się rytuałem powitania i pożegnania.

Zadaniem zajęć logorytmicznych jest ekspresja słowna, muzyczna i ruchowa. Idea połączenia słowa, muzyki i ruchu wywodzi się z koncepcji pedagogiczno-wychowawczej pedagoga i kompozytora szwajcarskiego Emila Jaques-Dalcroze’a i kontynuatora tej idei Carla Orffa – niemieckiego pedagoga i kompozytora.

Zajęcia ruchowe są zintegrowane z rytmizowanym mówieniem, śpiewem oraz grą na różnych instrumentach dziecięcych. Pełne zaangażowanie emocjonalne, muzyczne i ruchowe dzieci jest warunkiem powodzenia tej metody. Kontakt dziecka z różnymi formami ruchu, z dźwiękami, z muzyką stanowi o wszechstronności wykorzystywania tej metody w celach umuzykalniania jak również w celach terapeutycznych. Między innymi jest pomocna w terapii logopedycznej. Głównym zadaniem jest usprawnianie słuchowe i ruchowe dzieci z zaburzeniami mowy, z upośledzonym słuchem a także z opóźnionym rozwojem mowy.

Umuzykalnienie w logorytmice ustępuje miejsca ćwiczeniom o charakterze korekcyjnym. Ćwiczenia te spełniają funkcje kompensacyjne, kierują uwagę dzieci na zjawiska wspólne dla muzyki i wypowiedzi, a więc na melodię, rytm, tempo, głośność dźwięku a także akcentację, frazowanie i artykulację.

Terapia grupowa umożliwia realizację naturalnego dążenia do bycia członkiem społeczności grupowej, przeżywanie efektów muzycznych, ruchowych wynikających z mowy.

Dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym poznają otaczającą rzeczywistość polisensorycznie – stąd tak szeroko rozbudowana tematyka warzyw (dotyk, smak, węch, obserwacja...).

Podsumowaniem cyklu przygotowań była prezentacja przed zaproszonymi gośćmi, którzy stanowili babcie i dziadkowie dzieci. Po występie dzieci poczęstowały swych gości prawdziwą zupą jarzynową samodzielnie przygotowaną przed imprezą w ramach zajęć Funkcjonowanie w środowisku. Po degustacji nastąpiła wspólna zabawa przy dźwiękach muzyki młodzieżowej.

Myślę, że uśmiech i duma dzieci po przedstawieniu oraz nie ukrywany zachwyt gości był dowodem na to, że zamierzony cel został osiągnięty.

Pomoce dydaktyczne:

- naturalne okazy warzyw:
  - pietruszka
  - marchewka
  - cebula
  - groszek
  - seler
  - brukselka
  - kartofle
- masa solna
- farby
- lina pełniąca funkcję krawędzi garnka (rozłożona na podłodze)
- strój kucharza dla opiekuna oddziału: fartuch, czapka, duża drewniana łyżka
- nuty i tekst piosenki „Zupa jarzynowa”
- pianino

Elementy stałe zajęć:

- powitanie w kole wiązany piosenką przy akompaniamencie pianina:

„Gdy się dzieci mają bawić
to dzień dobry mówią sobie.
Uśmiechają się do siebie
I podają rączki obie”.

- marsz
  - swobodny w rytmie do podkładu (np. Radetzky Marsch)
  - marsz w kole wiązany

- różne „ewolucje” w rytmie marsza:
  - zmiana kierunku
  - marsz do środka koła i na zewnątrz
  - wybijanie rytmu klaszcząc oburącz w parach czy o kolana
  - marsz na palcach czy na piętach
  - podskoki w rytmie itp.

Dużą uwagę zwraca się na właściwą postawę podczas ruchu: wyprostowane plecy, wciągnięty brzuch i swobodę ruchu.

- ćwiczenia inhibicyjno – incytacyjne
- zabawa „Powódź” – marsz, bieg przy akompaniamencie pianina; na sygnał – plama dźwiękowa (uderzenie kilku dźwięków na pianinie w dolnych rejestrach) dzieci szukają w sali takiego miejsca, by stopami nie dotykać podłogi: ławeczki, drabinki, parapet, materace itp.
- piosenka „W naszym pokoju” – ćwiczenia metrytmiczne, artykulacyjne i oddechowe.

D. Cramer

W na - szym po - ko - ju peł - no mu - zy - ki jest, są in - stru -
men - ty, o któ - rych ma - ło wiesz. Na - sze rę - ce kla - szczą tak
To jest mu - zy - ka, któ - ra cie - szy nas W na - szym po -

*W naszym pokoju pełno muzyki jest,
Są instrumenty, o których mało wiesz.
Nasze ręce klaszczą tak...
Nasze nogi tupią tak...
Nasze języki klaskają tak...
Nasza podłoga dudni tak...
Nasze usta cmokają tak...
Nasze płuca dmuchają tak... itp.
To jest muzyka, która cieszy nas.*

Dzieci, śpiewając, spacerują po sali, (ref) odpowiednio do słów piosenki klaszczą w dłonie, tupią, uderzają dłońmi o kolana lub inne części ciała albo o przedmioty. Osoba prowadząca zachęca dzieci do podawania własnych propozycji.

- relaks przy muzyce – dzieci kładą się na materacach, zamykają oczy i odpoczywają przy muzyce relaksacyjnej.

W/w elementy stałe zajęć stosowane są na każdym spotkaniu i stanowią pewnego rodzaju rytuał (oczywiście modyfikowany repertuarowo w zależności od pory roku i możliwości psychofizycznych dzieci w danym dniu).

Po tej części wstępnej następuje opracowanie nowego materiału: powtarzanie i utrwalanie wcześniej poznanych układów tanecznych, piosenek, opracowań instrumentalnych itp.

W ostatnim czasie dzieci przygotowywały program artystyczny na Święto Dziadków. Jednym z punktów programu była zabawa tematyczna „Zupa jarzynowa” do piosenki o tym samym tytule:

Zupa jarzynowa

Słowa i muzyka: Krystyna Bożek-Gowik

Ref. Du - żę, no - wą cho - chłą, dre - wnia - na, le - dną be - de mie - sząc
dziś wa - rzy - wa, gdy do gar - nika wpad - ną, be - de mie - sząc dziś wa - rzy - wa,
gdy do gar - nika wpad - ną, / A chu - da pie - tru - szka z wa - że - nie
po - bla - dla, że ce - lu ro - dzi - na be - dzie ja dziś ja + dla.

Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 2. A ruda marchewka bardzo oburzona, że nie na surowo będzie dziś zjedzona. Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 3. A złota cebula wesóło się toczy i przy rozblewaniu bardzo szczyptę w oczy Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, złota cebula, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 4. A zielony groszek tłusty jak ślimaczek nie chce wejść do garnka i po stole skacze. Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, złota cebula, zielony groszek, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 5. A pizaty seler nie spieszy się wcale i w chłodnej lodowce chciałby leżeć dalej.	Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, złota cebula, zielony groszek, pizaty seler, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 6. A mała brukselka w kącie się schowała i wcale do garnka grzecznie wejść nie chciała Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, złota cebula, zielony groszek, pizaty seler, mała brukselka, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. 7. A sześć kartofelków drobno pokrajanych wrzucę do jarzynek już przygotowanych. Ref. Wskakuje do garnka chuda pietruszka, ruda marchewka, złota cebula, zielony groszek, pizaty seler, mała brukselka, sześć kartofelków, a ja mieszam chochlą nową zupę jarzynową. Dodam przyprawę i gotowa zupa jarzynowa.

Zajęcia 1.

Elementy stałe zajęć.

Aktywność Dzieci słuchają piosenki w wykonaniu osoby prowadzącej zajęcia - grającej na pianinie i śpiewającej.

Rozmowa Omówienie treści piosenki:

- co będziemy gotować?
- co jest potrzebne?
- co robi gospodyni?
- czy lubisz zupę jarzynową?
- dlaczego należy jeść warzywa?

Aktywność Dzieci ponownie słuchają piosenki – prowadząca zatrzymuje się w momentach wymieniania nazw poszczególnych warzyw i prezentuje je w naturze. Dzieci oglądają, dotykają, wachają.

Rozmowa Uświadomienie dzieciom, jak ważne miejsce w żywieniu człowieka zajmują surowe warzywa. Zwrócenie uwagi na to, że nie wszystkie możemy spożywać w takiej postaci. Omówienie konieczności umycia i oskrobania marchewki, pietruszki, selera. Omówienie części jadalnych i niejadalnych warzyw.

Aktywność Ćwiczenia artykulacyjne – naśladujemy gryzienie surowych warzyw, żucie; wypychanie policzków językiem, mlaskanie, „mycie zębów” językiem.

Na zakończenie właściwej części pierwszych zajęć dotyczących opracowania nowej piosenki dzieci ponownie wysłuchują jej z wyklaskiwaniem rytmu.

Zakończenie każdego z zajęć to także **rytuał pożegnania**. W kole wiązonym dzieci śpiewają piosenkę przy akompaniamencie pianina:

„Gdy się dzieci mają żegnać
Do widzenia mówią sobie,
Uśmiechają się do siebie
I puszczają rączki obie.”

Często także tworzą krąg (ręce skrzyżowane) i przesyłają „iskierkę”.

Zajęcia 2.

Elementy stałe zajęć.

- Aktywność** Przypomnienie piosenki „Zupa jarzynowa” – dzieci słuchają klaszcząc, tupiąc, pstrykając, kłaskając w rytm piosenki.
- Rozmowa** Przypomnienie nazw poszczególnych warzyw potrzebnych do ugotowania zupy jarzynowej. Propozycja spróbowania, jaki smak mają surowe warzywa.
- Aktywność** Dzieci myją i skrobią warzywa. Degustacja surowych warzyw (tych, które powszechnie jemy w surowej postaci).
- Rozmowa** Czy któreś z warzyw komuś szczególnie smakowało? Próba przyporządkowania każdemu z dzieci jednego z warzyw – dzieci same sugerują, jakie warzywo chciałoby odgrywać (jednak pewna sugestia ze strony prowadzącej tak, by wszystkie warzywa były rozdzielone).
- Aktywność** Dzieci mając za wzór naturalne okazy warzyw lepia je z wcześniej przygotowanej masy solnej. Słuchają jednocześnie kolejne zwrotki piosenki w wykonaniu prowadzącej do akompaniamentu pianina.
- Rozmowa** Dzieci starają się poprawnie nazwać „swoje” warzywo. Wspólna ocena słowna wykonanych prac. Prace odstawiono do wyschnięcia.
- Aktywność** Ćwiczenia metryczne – wymowa i wyklaskiwanie nazw poszczególnych warzyw z podziałem na sylaby.

Rytuał pożegnania.

Zajęcia 3.

Elementy stałe zajęć.

- Rozmowa** Nazywamy kolory warzyw.
- Aktywność** Dzieci malują w tych kolorach warzywa wykonane wcześniej z masy solnej.
- Rozmowa** Wybór części garderoby podkreślający dane warzywo – głównie kolor:
- marchewka – kolor pomarańczowy
  - pietruszka – kolor biały
  - cebula – kolor złoto-biało-brązowy
  - seler – kolor biały w fioletowe cętki
  - brukselka, groszek – kolor zielony
  - kartofle – kolor brązowy

Dzieci deklarują, że ubiorą się w tych kolorach na występ (prośba pisemna skierowana do rodziców).

- Aktywność** Tworzenie scenki przedstawiającej gotowanie zupy w garnku. Dzieci grupują się w jednym miejscu sali. Na podłodze rozłożona jest lina, która imituje brzeg garnka. Nauczycielka przebiera się w strój kucharza i „zaprasza” gestem do garnka kolejne warzywa (zgodnie z tekstem piosenki). Dzieci muszą bardzo uważać, by w odpowiednim momencie „wskoczyć” do garnka i zacząć ruszać się w ruchu wirowym zgodnie z ruchem „chochli” kucharki, a po każdej kolejnej zwrotce – w refrenie zaznaczyć swoje miejsce w garnku podskokiem i wyciągnięciem obu rąk w górę. Prowadząca zajęcia śpiewa grając na pianinie i „wykrzykując” – zapraszając kolejne osoby – warzywa.

Elementy stałe – rytuał pożegnania.

Zajęcia 4.

Elementy stałe zajęć.

- Rozmowa** Przypomnienie melodii i tekstu piosenki.

Dzieci wymieniają, w jakiej postaci możemy jeść warzywa:

- zupa
- surówka
- jarzynka gotowana jako dodatek do drugiego dania
- sałatka jarzynowa

Propozycja zabawy „Sałatka jarzynowa”.

Aktywność

Ćwiczenie kinestetyczne – trzymając od tyłu ręce dziecka jedną ręką „kroimy” np. marchewkę (ruch ↓↑), a drugą ręką „mieszamy” sałatkę (ruch O). Dzieci podają kolejne warzywa potrzebne do przygotowania sałatki – wtedy następuje zmiana rąk: teraz druga ręka „kroi”, a pierwsza „miesza”. Podczas tego ćwiczenia głośno i wyraźnie wymawiamy formułkę:

Kroję marchewkę, mieszam sałatkę.

A następnie: *Kroję cebulę, mieszam sałatkę.*
itd.

Rozmowa

Propozycja powtórzenia „aktu” przygotowania zupy – zaproszenie do zabawy kucharki, wszystkie dzieci z opiekunami.

Aktywność

Utrwalenie zabawy tematycznej przy piosence. Dzieci aktywnie włączają się do tańca – reagują na nazwę „swojego” warzywa i „wskakują” do garnka> Wolno przemieszczają się w nim zgodnie z kierunkiem podanym przez chochlę kucharki.

Ćwiczenie oddechowe – ugotowana zupa jest gorąca – dmuchamy więc, by się nie poparzyć.

Elementy stałe - rytuał pożegnania.